

KONSEP

GEDRAGSKODE VIR GODSDIENS IN SUID-AFRIKA

AANHEF

AANGESIEN ons die fundamentele reg op vryheid van godsdiens wat deur artikel 15 van die Grondwet beskerm en in die Suid-Afrikaanse Handves van Godsdiensregte en -Vryhede beskryf word, bevestig; en

AANGESIEN ons die waarheid aanvaar en na waarde skat dat die reg op vryheid van godsdiens ooreenstemmende pligte en verantwoordelikhede inhou wat ons onderneem om na ons beste vermoë na te kom; en

AANGESIEN die reg op vryheid van godsdiens, wat voorsiening maak dat godsdiens-instellings erkenning, beskerming en samewerking in 'n grondwetlike staat geniet as instellings met hul eie bevoegdheidsfeer, 'n belangrike meganisme is vir die billike regulering van die verhouding tussen godsdiens en die staat; en

AANGESIEN die staat die verantwoordelikheid het om regverdig, konstruktief en onpartydig in almal se belang te regeer, en die rol van die staat en die reg is om uiteenlopende geloofstelsels te akkommodeer en te beskerm, en verhoudings in 'n diverse omgewing billik te reguleer en nie diversiteit te ontken of uit te wis deur 'n enkele, eenvormige standaard af te dwing tot uitsluiting van verskillende gelowe en oortuigings nie; en

AANGESIEN ons, terwyl ons getrou bly aan ons geloofsoortuigings, onderneem om in die beste belang van die samelewing waarvan ons die voorreg het om deel te wees, op te tree; en

AANGESIEN ons, as godsdiensgemeenskap, hoewel uniek van aard, aanvaar dat ons in en as deel van die samelewing funksioneer en onderworpe is aan die wette van die land; en

AANGESIEN ons met droefhed en ootmoed die laakbare gedrag wat in sekere godsdiens-instellings plaasvind, erken; en

AANGESIEN ons glo dat die godsdiensgemeenskap beslissend in eie geledere moet optree om hierdie gedrag aan te spreek, en duidelike standaarde moet ontwikkel om ons handeling te rig, misbruik en uitbuiting in godsdiens te voorkom, en tot 'n gees van onderlinge respek en verdraagsaamheid tussen die mense van Suid-Afrika by te dra;

NOU, DAAROM, onderskryf ons die volgende gedragskode om verdere uitdrukking te gee aan ons regte, verantwoordelikhede en rol in die samelewing – binne die raamwerk van en onderworpe aan artikel 15 van die Grondwet en die Suid-Afrikaanse Handves van Godsdiensregte en -Vryhede:

GEDRAGSKODE

1. Ons onderneem om die welsyn van die mense en van die samelewing as geheel in ooreenstemming met ons geloofsoortuigings te bevorder en te verbeter, en om ons te weerhou van gedrag wat die konstruktiewe rol van godsdiens in die samelewing ondermyn.
2. Aangesien godsdiens veronderstel is om lewe te ondersteun en te verbeter en nie te verhinder nie, onderneem ons om lewe te eerbiedig, te beskerm en te onderhou en ons sal niks doen om lewe te devalueer, te verontmenslik of te vernietig nie.
3. Aangesien mense inherente waardigheid het, eerbiedig en onderhou ons die waardigheid van elke persoon en sal ons mense nie misbruik of uitbuit, of enigiets doen wat menswaardigheid skend of afbreek nie.
4. Ons eerbiedig die regte van ander wat in die Grondwet uiteengesit word, insluitende die reg van elke persoon om in ooreenstemming met hulle oortuigings te glo, en om hulle eie geloof, wêreldbeskouing of godsdiens te kies.
5. Ons eerbiedig die reg van elke persoon om nie ten opsigte van hul geloofsoortuigings op enige manier gedwing, afgeknou, lastig geval, geïntimideer, gemanipuleer of geviktimizeer te word, en om nie gedwing te word om teen hul geloofsoortuigings te handel en aan optrede deel te neem of handeling te verrig wat strydig met hul geloofsoortuigings is nie.
6. Ons erken die reg van elke persoon om van geloof, godsdiens, oortuigings of godsdiens-instelling te verander, of om 'n nuwe godsdiensgemeenskap of -instelling te vorm.
7. Ons erken die reg van elke persoon om nie onderwerp te word aan enige vorm van dwang of indoktrinasië wat hul godsdiens, geloofsoortuigings of wêreldbeskouing mag vernietig, verander of kompromitteer nie.
8. Ons erken die reg van elke persoon op die private of openbare, en individuele of gemeenskaplike, nakoming en beoefening van hul oortuigings op die regmatige en konstruktiewe maniere waarna die Suid-Afrikaanse Handves van Godsdiensregte en -Vryhede verwys.
9. Waar ons tradisies en stelsels van persone-, huweliks- en familiereg onderhou, en praktyke daarvolgens navolg, sal ons, soos die Grondwet vereis, verseker dat sulke tradisies, stelsels en praktyke met die Grondwet strook.
10. Met inagneming van die onderskeie bevoegdheidsfere van godsdiens en die staat, erken ons die staat se plig om die grondwetlike reg van vryheid van godsdiens te beskerm, en sal ons samewerking tussen godsdiens en die staat vir daardie doel aanmoedig wanneer dit toepaslik is.
11. As deel van 'n demokratiese samelewing waarin die heerskappy van die reg geld, sal ons die Grondwet en die reg eerbiedig, die reg in al ons ondernemings nakom, en onself en ons lede ten opsigte van goeie burgerskap en die nakoming van die reg inlig en opvoed.

Ons sal nie handelinge verrig of gedrag toelaat, of van ons lede die verrigting van handelinge verwag, wat onregmatig is of wat fisiese leed of skade aan eiendom mag veroorsaak nie. Wanneer ons in die uitoefening van ons regte nie met 'n skoon gewete 'n bepaalde regsvoorskrif kan nakom nie, sal ons op 'n vreedsame manier met die staat in gesprek tree om in ooreenstemming met ons geloofsoortuigings die gronde vir ons handeling te verduidelik, met beklemtoning van die respek vir verskil van mening wat in 'n diverse samelewing vereis word, en dat die reg nie 'n instrument moet wees vir die afdwing van 'n enkele wêreldbeskouing op die samelewing nie.

12. In die uitoefening van ons vryheid van uitdrukking en wanneer ons ons geloofsoortuigings met ander instemmende persone deel, sal ons die waardigheid van ander eerbiedig, sal ons nie ander op grond van hul geloof, godsdiens, oortuigings of godsdienstige bedrywighede viktimiseer, verkleineer of belaster nie, en sal ons nie haat wat op godsdiens gebaseer is en wat aanhitsing tot geweld uitmaak of wat fisiese leed mag veroorsaak, verkondig nie. Ons spreek die kommer uit dat verskillende oortuigings te maklik as "haat" geëtiketteer word, waardeur die noodsaaklike vryhede van uitdrukking en assosiasie, wat eie is aan 'n vry en oop samelewing, onnodig beperk word.
13. Ons eerbiedig die onderwysregte van elke persoon, en moedig elke persoon en instelling in die onderwysomgewing aan om hul vryheid van godsdiens te beoefen en hul etos op 'n billike, vry, vrywillige en nie-diskriminerende manier, en met behoorlike inagneming van die regte van minderhede, te ontwikkel.
14. In die uitoefening van ons reg om ons eie sake te reguleer, sal ons regmatig en in ooreenstemming met die beginsels van verdraagsaamheid, billikheid, openheid en verantwoordingspligtigheid optree. Ons onderneem spesifiek om in ons interne sake die reëls van natuurlike geregtigheid na te kom vir sover hulle toepaslik is.
15. Ons sal nie die vertroulikheid en geprivilegieerde aard van ons interne sake en kommunikasie misbruik nie, en sal in hierdie verband in die belang van geregtigheid optree.
16. Ons sal toepaslike leierskaps-, bestuurs- en beheermeganismes en -prosesse instel ten einde te verseker dat ons interne werksaamhede op 'n regmatige en verantwoordelike manier verrig en hulpbronne ook so aangewend word.
17. Ons sal eerlik, met integriteit en met volle openbaarmaking ten opsigte van ons finansies optree.
  - Ons sal ons weerhou van onregmatige, korrupte, manipulerende of misleidende gedrag wanneer ons bydraes werf of fondse bekom.
  - Ons sal die belange en welsyn van bydraers eerbiedig en nie op enige manier druk op iemand uitoefen om bo hulle vermoë by te dra nie. Ons sal niemand bedien op 'n manier wat hulle finansiële manipuleer of uitbuit nie.
  - Ons sal fondse nie wanaanwend nie, sal gawes en bydraes eerbiedig en net gebruik vir die doel waarvoor dit ontvang is, en sal bydraers gereeld inlig oor die ontvangs en gebruik van sulke gawes en bydraes.
  - Ons sal getroue finansiële state byhou in ooreenstemming met aanvaarde finansiële praktyke.

- Ons sal ons finansiële state minstens jaarliks aan onafhanklike oudit onderwerp.
- Ons sal deursigtig optree en, met behoud van die vertroulikheid van ondersteuning en bydraes, sal ons ons finansiële sake by wyse van verslae en ander metodes vrylik beskikbaar stel.
- Ons stel onself op enige toepaslike manier ten opsigte van bestuur en finansies verantwoordingspligtig teenoor ons lede of ondersteuners.
- Behalwe vir sover ons geregtig is op redelike besoldiging, vergoeding of ander inkomste, sal ons onself daarvan weerhou om op korrupte of bedrieglike wyse te handel, en om onself op enige manier uit die fondse van ons instelling te verryk.

**© DIE SUID-AFRIKAANSE RAAD VIR DIE BESKERMING EN BEVORDERING
VAN GODSDIENSREGTE EN -VRYHEDE**